

บทที่ 5

บทวิเคราะห์และสรุป

5.1 วิวัฒนาการของระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา

ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาของกฎหมายประเทศต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับในลักษณะที่สิทธิแก่สตรีมากขึ้น กล่าวคือ ยอมรับถึงบทบาทของสตรีในทางเศรษฐกิจ จึงให้สิทธิแก่สตรีในการจัดการทรัพย์สินมากขึ้น ไม่ว่าโดยเป็นผู้จัดการเองหรือร่วมจัดการ หรือเป็นผู้ให้ความยินยอมในการจัดการของสามี ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ประเทศอังกฤษได้เปลี่ยนไปใช้ระบบแยกทรัพย์สินตั้งแต่ปี คศ.1882 โดยผลของ The Married Women's Property Act 1882 (1) ประเทศฝรั่งเศสได้มีความคิดเรื่องกองทรัพย์สินสงวน (biens réservés) ซึ่งกลายมาเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรเมื่อปี คศ.1907 (2) ประเทศเยอรมันได้มีการใช้ระบบสินบริคณห์ส่วนเกินเป็นระบบตามกฎหมายตั้งแต่ปี คศ.1957 ซึ่งเป็นผลของกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเรียกว่ากฎหมายพื้นฐาน (Grundgesetz) มาตรา 3 (1) ซึ่งบัญญัติว่า "มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย" ส่วนระบบทรัพย์สินเพื่อเลือกของเยอรมันก็ใช้ระบบแยกทรัพย์สิน และระบบทรัพย์สินบริคณห์ทั่วไป ซึ่งได้แก้ไขให้เกิดความเสมอภาคระหว่างสามีภรรยามากขึ้น ประเทศฝรั่งเศสก็ได้แก้ไขกฎหมายในปี คศ.1965 โดยใช้ระบบสินบริคณห์เฉพาะส่วนสินสมรสเป็นระบบตามกฎหมาย โดยระบบนี้มีลักษณะให้หญิงมีอำนาจมากขึ้น กล่าวคือ มีสิทธิจัดการสินเคิมของตนเองเพิ่มจากสิทธิจัดการกองสินสงวนที่มีอยู่แล้ว และในเรื่องการจัดการสินสมรสสามีก็ถูกจำกัดอำนาจลงเพราะต้องรับความยินยอมจากภรรยาในเรื่องสำคัญบางประการ

(1) กูซอ 2.8 ที่หน้า 34

(2) กูซอ 2.5 ที่หน้า 26

ระบบเผด็จการของฝรั่งเศสหลังการแก้ไขก็มีระบบแบ่งรายได้ซึ่งมีลักษณะคล้ายระบบสินบริคณฑ์ ส่วนเกินของเยอรมันที่กล่าวข้างต้น คือต่างมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนเอง หากแต่ชาวทองเอาส่วนที่ออกเงยขึ้นมาแบ่งกันในระหว่างคู่สมรสหลังจากที่ได้ชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกแล้ว ส่วนระบบเผด็จการอีกระบบหนึ่งก็คือระบบแยกทรัพย์สิน แต่ในประเทศอิตาลีเมื่อมีการแก้ไขกฎหมายครอบครัวเมื่อปี ค.ศ. 1975 ได้มีการเปลี่ยนระบบทรัพย์สินตามกฎหมายจากระบบแยกทรัพย์สินเป็นระบบสินบริคณฑ์ ทั้งนี้เพื่อรักษาเอกภาพของครอบครัว ซึ่งถูกกระทบโดยผลของการแก้ไขกฎหมายให้มีการหย่าได้ แต่ทั้งนี้ระบบสินบริคณฑ์หลังการแก้ไขกฎหมายในปี ค.ศ. 1975 นี้ก็มีลักษณะค่อนข้างไปทางระบบแบ่งรายได้ของกฎหมายฝรั่งเศส จึงเป็นการยึดถือหลักความเสมอภาคอยู่ด้วย กล่าวคือ หญิงคงมีสิทธิจัดการสินบริคณฑ์ส่วนตัวของตนเองได้

ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาของไทยก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นลำดับจากสามีเป็นผู้มีอำนาจจัดการคนเดียวในกฎหมายลักษณะฉั้วเมียมมาเป็นระบบสินบริคณฑ์ทั่วไป โดยสามีเป็นผู้มีอำนาจโดยมีข้อจำกัดอำนาจบางประการในเรื่องการจำหน่ายทรัพย์สินเมื่อมีการใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ฉบับแรก เมื่อ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2478 และเปลี่ยนมาเป็นระบบสินบริคณฑ์เฉพาะสินสมรส โดยให้สามีและภรรยาจัดการร่วมกัน เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายเมื่อ พ.ศ. 2519 ซึ่งเห็นได้ว่าไทยเดินตามแนวทางของกฎหมายฝรั่งเศสหลังการแก้ไขเมื่อ ปี ค.ศ. 1965 แต่ได้ใช้หลักความเสมอภาคเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 บังคับทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นวิวัฒนาการทางกฎหมายทำนองเดียวกันที่เกิดขึ้นในประเทศเยอรมัน แต่กฎหมายไทยยังยึดหลักเอกภาพของครอบครัวอยู่บ้างจึงมิได้แก้ไขกฎหมายไปถึงขนาดให้มีการใช้ระบบแบ่งรายได้

5.2 การใช้ระบบเผด็จการ

ในกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน และประเทศอิตาลีนั้น จำเป็นต้องมีระบบทรัพย์สินหลายระบบให้เลือก เพราะวิวัฒนาการของระบบการปกครองแบบ Feudalism ซึ่งวิวัฒนาการมาเป็นแบบ Nation State ซึ่งทำให้มีระบบกฎหมายเกิดขึ้นมากมาย เมื่อมีการรวมแคว้นต่าง ๆ ขึ้นเป็นประเทศจึงพบว่าในแต่ละประเทศมีระบบกฎหมายหลายระบบ โดยเฉพาะในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ประเทศเยอรมันและประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีระบบทรัพย์สินหลายระบบ และต่อมาเมื่อมีการแก้ไขกฎหมายในสมัยที่ประเทศมี

ลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทางการปกครองและในทางกฎหมายมาแล้วก็ตาม ประเทศทั้งสองก็ยังมีระบบเผื่อเลือก ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นมรดกของวิวัฒนาการทางกฎหมาย และบางระบบก็เป็นระบบที่เกิดขึ้นใหม่ เช่นระบบแยกทรัพย์สินซึ่งมีขึ้น เพื่อให้สตรีมีอิสระมากขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของสตรี แต่ระบบที่ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคมก็ได้มีการยกเลิกไปเมื่อมีการแก้ไขกฎหมายเช่น การยกเลิกระบบกองทุนของสามี ในประเทศฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. 1965 และในประเทศอิตาลีเมื่อ ค.ศ. 1975

แต่ประเทศไทยมีลักษณะอันหนึ่งอันเดียวกันในทางกฎหมาย และในทางปกครอง มาตลอด เว้นแต่กรณีของสี่จังหวัดภาคใต้ ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาของไทยจึงไม่เคยมีระบบเผื่อเลือก (3) และความจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบเผื่อเลือกในประเทศไทย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างสามีภรรยาด้วยกัน เช่น กรณีระบบแยกทรัพย์สินของประเทศฝรั่งเศส ก็ไม่มี เพราะระบบสินบริคตเฉพาะสินสมรสของไทยให้อำนาจภรรยาในการจัดการสินสมรส ร่วมกับสามีอยู่แล้ว และน่าสังเกตด้วยว่าในสี่จังหวัดภาคใต้ของไทยในเรื่องระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรณาก็ยังคงต้องใช้กฎหมายอิสลามบังคับ เพราะพระราชบัญญัติให้โทษบัญญัติ บรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้ตราชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มีโทษเล็ก หรือแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขต จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 มาตรา 3 ซึ่งมีความบัญญัติว่า

"ในการวินิจฉัยชัฆาคคัตแห่งเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว และมรดกอิสลามศาสนิกของศาลชั้นต้นในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ซึ่งอิสลามศาสนิกเป็นทั้งโจทก์จำเลยหรือเป็นคู่เสนอคำขอในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ให้ใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกบังคับแทนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการนั้น เว้นแต่บทบัญญัติว่าด้วยอายุความมรดกทั้งนี้ไม่ว่ามรดกเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้"

(3) เว้นแต่จะถือว่ากรณีที่คู่สมรสเลือกนับถือศาสนาอิสลามและเลือกถิ่นที่อยู่ในเขตสี่จังหวัดภาคใต้ ซึ่งพลอยทำให้ต้องใช้กฎหมายอิสลามบังคับในเรื่องระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาเป็นการเลือกระบบทรัพย์สิน

การยกเลิกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 พุทธศักราช 2477 จึงไม่มีผลกระทบในเรื่องการใช้กฎหมายอิสลามในเขตสี่จังหวัดภาคใต้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการแก้ไขกฎหมาย ได้สังเกตเห็นว่าเรื่องกฎหมายอิสลามมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาอย่างลึกซึ้ง และการแก้ไขกฎหมายในทางให้ความเสมอภาคมากขึ้นยังทำไม่ได้ จนกว่าประเทศที่ใช้กฎหมายอิสลามซึ่งอยู่ต่อแดนจากประเทศไทยจะยอมรับหลักความเสมอภาค มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาในทางปกครอง

5.3 สิทธิพยานที่นำมาวิพากษ์ในระบบสินบริคตเฉพาะสินสมรส

ในกฎหมายเยอรมัน กองทรัพย์สินแบ่งได้เป็นที่กองคือ กองสินสมรส กองสินเดิมของสามี กองสินเดิมของภรรยา และกองสินส่วนตัว กองทรัพย์สินที่จะต้องนำมาพิจารณาในการแบ่งกันเมื่อเลิกระบบทรัพย์สินคงได้แก่สินสมรส แต่ต้องมีการคิดชดเชยกับกองสินเดิมอีกสองกอง เพราะสามีเป็นผู้มีอำนาจจัดการสินเดิมของภรรยาด้วย ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสนั้นแม้ว่าจะมีทรัพย์สินที่กองเช่นเดียวกัน แต่อำนาจจัดการสินเดิมของภรรยาตกอยู่กับภรรยา แต่กระนั้นก็ตามก็ยังมีการคิดชดเชย ซึ่งได้แก่การเอาสินบริคตชดเชยสินเดิม (4) ส่วนระบบสินบริคตของอิตาลีนั้นเป็นระบบแบ่งรายได้ จึงไม่มีปัญหาเรื่องการคิดชดเชย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต่างก็จัดการสินบริคตส่วนตัวของตนอยู่แล้ว

กฎหมายไทยปัจจุบันมีทรัพย์สินเพียงสามกอง คือ กองสินส่วนตัว (ซึ่งรวมเอากองสินส่วนตัวและกองสินเดิมในความหมายของกฎหมายฝรั่งเศส กฎหมายเยอรมัน และกฎหมายไทยก่อนการแก้ไขเข้าไว้ด้วย) ของคู่สมรสแต่ละฝ่ายสองกอง และกองสินสมรสอีกหนึ่งกอง ภรรยามีอำนาจจัดการสินส่วนตัวของตนเองทำนองเกี่ยวกับการจัดการสินเดิมและสินส่วนตัวของภรรยาในกฎหมายฝรั่งเศส แต่ไม่มีการเอาสินส่วนตัวไปชดเชยสินสมรส เพราะกฎหมายไทยใช้หลักทดแทน (Emploi) สำหรับสินส่วนตัว จึงมีแก่การเอาสินส่วนตัวไปชดใช้ (Réponse) สินสมรส (5)

(4) คูประมวลแพ่งฝรั่งเศส ม.1433

(5) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับที่สอง มาตรา 1534

5.4 อำนาจในการจัดการสินบริคณห์

ในกฎหมายเยอรมัน และกฎหมายฝรั่งเศส ถ้าไม่มีข้อจำกัดโดยสัญญาก่อนสมรสแล้ว สามีมีอำนาจจัดการแต่สินสมรสไปฝ่ายเดียว จึงมีการวางข้อจำกัดในการจัดการ กล่าวคือ ในการจัดการที่มีลักษณะทำให้กองสินสมรสลดลง สามีต้องขอความยินยอมจากภรรยา (6) แต่ในกฎหมายไทยปัจจุบัน สามีและภรรยาต้องจัดการทรัพย์สินร่วมกันจึงไม่จำเป็นต้องวางข้อจำกัดในรายละเอียด กล่าวคือ กำหนดว่า ถ้าฝ่ายหนึ่งทำนิติกรรมในการจัดการแล้วจะต้องขอความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งทั้งสิ้น (7) มิฉะนั้นจะนับสมบูรณ์จนกว่าอีกฝ่ายจะให้สัตยาบัน และนิติกรรมนั้นยังอาจถูกเพิกถอนด้วย น่าสังเกตว่าเป็นการทำไปในทางสงวนสิทธิ คู่สมรสน่าจะทำได้เพียงเดียว ทั้งนี้โดยพิจารณาเทียบจากหลักกรรมสิทธิรวม แต่ในเรื่องการจัดการไปในลักษณะที่มีผลให้จำหน่าย ก็ต้องขอความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งอยู่ดี (8)

อาจกล่าวได้ว่าไม่มีข้อแตกต่างที่แท้จริงในเรื่องอำนาจจัดการ แต่กฎหมายไทยบัญญัติได้กะทัดรัดกว่า เพราะการกำหนดให้สามีภรรยาต้องจัดการร่วมกันเป็นการคานอำนาจระหว่างสามีกับภรรยาอยู่แล้ว

5.5 การคุ้มครองบุคคลภายนอก

ในระบบสินบริคณห์เฉพาะสินสมรสของเยอรมัน ฝรั่งเศส ไทย ล้วนมีบทบัญญัติคุ้มครองบุคคลภายนอกด้วยกันทั้งสิ้น กล่าวคือ มีการแบ่งแยกเรื่องความสัมพันธ์ในเรื่องหนี้สิน กล่าวคือ หนี้สินที่คู่สมรสก่อขึ้นอาจผูกพันกองสินบริคณห์เมื่อพิจารณาในแง่ของบุคคลภายนอก

(6) น่าสังเกตว่า ระบบสินบริคณห์ในกฎหมายอิตาลียอมให้แต่ละฝ่ายจัดการส่วนของตนในกองสินบริคณห์จริงๆ แต่ถาเป็นการจัดการไปในทางจำหน่ายก็ต้องขอความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งเช่นกัน

(7) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์(ฉบับที่สอง) มาตรา 1480

(8) กฎ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์(ฉบับที่สอง) มาตรา 1477

แม้ทั้งที่ในระหว่างคสมรสด้วยกันเองจะไม่ได้ว่าหนีสินนั้นผูกพันกองสินบริคณห์ กล่าวคือ
 ต้องมีการชดเชยให้กองสินบริคณห์เมื่อใดเอาสินบริคณห์ไปชำระหนี้ให้แก่บุคคลภายนอก
 นอกจากการแบ่งแยกสัมพันธ์ในเรื่องหนีสินดังกล่าวแล้ว ยังมีบทบัญญัติให้เจาหนี้ร้องขอ
 แยกทรัพย์สินได้ด้วย เพราะอาจมีกรณีทีคสมรสเป็นหนี้แต่ไม่ถึงชั้นล้มละลาย อันจะเป็นเหตุ
 ให้มีการแยกทรัพย์สินโดยผลของกฎหมายเพื่อคุ้มครองเจาหนี้ในคดีล้มละลาย

5.6 การคุ้มครองคสมรส

การคุ้มครองคสมรสในกฎหมายของทั้งเยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี และไทย
 มีหลักเกณฑ์คล้ายคลึงกัน กล่าวคือการจัดการที่มีผลเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินของขอความ
 ยินยอมอีกฝ่ายหนึ่ง แตกกฎหมายไทยกว่าหนากว่าในกรณีทีให้คสมรสฝ่ายทีไม่ได้ให้ความ
 ยินยอมฟ้องเพิกถอนนิติกรรมใด กล่าวคือ ไม่ต้องใช้วิธีการแก้ไขโดยเรียกค่าเสียหาย
 หรือคิดชดเชยทรัพย์สิน แต่กรณีนั้นก็ การขอเพิกถอนจะทำได้ต่อเมื่อบุคคลภายนอกไม่
 สุจริต เนื่องจากในประเทศไทยยังมีความบกพร่องอยู่มากในเรื่องระบบทะเบียนสมรส
 กล่าวคือไม่มีระบบทะเบียนกลาง การจะพิสูจน์ว่าบุคคลภายนอกไม่สุจริตจึงทำได้ยาก

ส่วนการคุ้มครองโดยวิธีจำกัดอำนาจจัดการมีอยู่ในทั้งสี่ระบบ แต่วิธีการ
 เปลี่ยนอำนาจจัดการให้อีกฝ่ายหนึ่งจัดการมีอยู่แต่ในกฎหมายไทย กฎหมายฝรั่งเศส
 และกฎหมายอิตาลี ส่วนในกฎหมายเยอรมันคงต้องใช้วิธีการขอแยกทรัพย์สิน ซึ่งมีใช้
 อยู่ในกฎหมายไทยและกฎหมายฝรั่งเศสด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีวิธีการเอาสินเคิมเข้าแทนที่สินเคิมในระบบกฎหมายฝรั่งเศส
 และกฎหมายเยอรมัน หรือการเอาสินสมรสเข้าแทนที่สินสมรสในกฎหมายไทยเป็นการ
 คุ้มครองคสมรสควบคู่ไปกับการใช้วิธีการเอาทรัพย์สินเข้าทดแทนเมื่อส่วนแบ่งในสินบริคณห์
 ของคสมรสอีกฝ่ายหนึ่งลดลงกว่าทีควร เพราะความผิดของอีกฝ่ายหนึ่ง

5.7 ปัญหาเอกภาพของครอบครัว

ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาของไทยในปัจจุบันใช้ระบบสินบริคณห์
 เฉพาะสินสมรสเป็นระบบตามกฎหมาย มีลักษณะทีคล้ายคลึงกับระบบสินบริคณห์เฉพาะ
 สินสมรส *La Communauté réduite aux acquets* ซึ่งเป็นระบบกฎหมาย

ของฝรั่งเศสมากกว่าระบบสินบริคท์เฉพาะสินสมรสตามกฎหมายเยอรมัน กล่าวคือ ให้ภรรยาจัดการสินเดิมของภรรยา แต่ในกฎหมายไทยปัจจุบันได้เลิกความคิดเรื่องสินเดิม แต่ให้ถือว่าสินเดิมกลายเป็นสินส่วนตัว จึงเป็นการกวนหนามากขึ้นในการทำให้ระบบทรัพย์สินงายขึ้นและสะดวกแก่การใช้ นอกจากนี้กฎหมายไทยยังกวนหนากฎหมายฝรั่งเศส โดยให้คู่สมรสจัดการสินสมรสรวมกัน ซึ่งเป็นการยึดหลักเสมอภาค แต่การให้ภรรยามีสิทธิมีเสียงมากขึ้นในการจัดการทรัพย์สินนี้ย่อมมีผลกระทบต่อเอกภาพของครอบครัว ดังเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ทั้งนี้ในกรณีของไทยน่าจะมีปัญหามากกว่าระบบทรัพย์สินของประเทศอื่น เพราะคู่สมรสต้องขอความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งเกือบทุกกรณี และโดยเหตุที่ระบบทะเบียนทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาของไทยยังมิได้จัดให้เรียบร้อย ประกอบกับการมีข้อสันนิษฐานในกฎหมายว่าในกรณีที่สงสัยว่าทรัพย์สินใดเป็นสินสมรสหรือไม่ ให้ถือว่าเป็นสินสมรสไว้ก่อน ก็ย่อมทำให้คู่สมรสมีโอกาสกระทบกระทั่งกันมากขึ้นในเรื่องทรัพย์สิน แต่ทั้งนี้ก็ยังดีกว่าการที่จะปล่อยให้คู่สมรสต่างจัดการทรัพย์สินของตนทั้งหมดอย่างในระบบแยกทรัพย์สินในกฎหมายอังกฤษ หรือระบบสินบริคท์ของอิตาลี ซึ่งมีลักษณะของระบบแบ่งรายได้ และควรสังเกตด้วยว่า ประเทศอังกฤษซึ่งใช้ระบบแยกทรัพย์สินก็จริง แต่เพราะระบบทะเบียนทรัพย์สินไม่ค้ำพอและความไม่เข้าใจของประชาชน ทำให้ต้องใช้หลัก Matrimonial Home ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ของระบบทรัพย์สินบริคท์มาบรรเทาผลเสียของระบบแยกทรัพย์สิน

5.8 ข้อสรุป อาจกล่าวได้ว่า ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาของไทยหลังการแก้ไขเมื่อ พ.ศ. 2519 นั้น กวนหนามากกว่ากฎหมายนานาประเทศ กล่าวคือให้คู่สมรสจัดการสินบริคท์รวมกัน แต่ยังเป็นที่น่าสงสัยว่า ความกวนหนาเช่นนี้จะเหมาะสมกับสภาพความเป็นไปในสังคมไทยหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท ซึ่งโอกาสในการศึกษาของชายและหญิงไม่เท่าเทียมกันอันเป็นสภาพการณ์ที่มีอยู่ทั่วไปในประเทศด้อยพัฒนา การที่ให้สามีต้องปรึกษาภรรยาในการจัดการในลักษณะของการขอความยินยอมก็อาจไม่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะภรรยาอาจไม่มีความรู้พอที่จะแนะนำหรือท้วงติง หรือหากท้วงติงก็ไม่มีเหตุผล ก็จะก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งระหว่างคู่สมรสเพราะการจัดการทรัพย์สินเป็นเหตุ อาจสรุปได้ว่า แมว่ากฎหมายไทยได้วิวัฒนาการไปในลักษณะที่ให้มี

ความเสมอภาคระหว่างคู่สมรส แต่สภาพเศรษฐกิจสังคมของไทยยังไม่เหมาะแก่การใช้ระบบแยกทรัพย์สิน ไม่ว่าจะมีการแบ่งรายได้ควยหรือไม่ก็ตาม เพราะการศึกษาของประชาชนในชนบท โดยเฉพาะหญิงยังคงอากวาชาย การที่จะปล่อยให้หญิงจัดการไปฝ่ายเดียวในส่วนทรัพย์สินของภรรยาอมจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีการเพิ่มความเสมอภาคในระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาโดยหันไปใช้ระบบแยกทรัพย์สิน หรือแม้แต่ระบบแบ่งรายได้ในอนาคตอันใกล้

5.9 ข้อเสนอแนะ โดยเหตุที่ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาของไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับเอกภาพของครอบครัวดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอข้อเสนอแนะสองประการเพื่อบรรเทาปัญหาดังนี้

ประการแรก การจัดตั้งศาลครอบครัว กล่าวคือ จะต้องจัดตั้งศาลครอบครัวขึ้น และให้มีวิธีการพิจารณาพิเศษ เพื่อให้มีการพิจารณาคดีที่รวดเร็ว และใช้หลักประนีประนอมในระหว่างการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้สถาบันครอบครัวต้องอยู่ในสภาพที่แตกร้าง หรือหากจะแตกร้างก็ไม่เป็นที่ขมขื่นแก่บุคคลในครอบครัวมากนัก

ประการที่สอง การจัดระบบทะเบียนทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาให้มีระบบทะเบียนกลาง ให้มีการจัดระบบทะเบียนสมรสและระบบทะเบียนทรัพย์สินอันเกี่ยวกับการสมรส ในลักษณะที่มีระบบทะเบียนกลางเพื่อให้เป็นเอกสารมหาชนที่ประชาชนอาจตรวจสอบได้โดยง่าย เพื่อป้องกันผลประโยชน์ของบุคคลภายนอก และเพื่อความสะดวกในการแบ่งทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส เมื่อหากระบบทรัพย์สินสิ้นสุดลง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย